

INDENRIGSMINISTERIET

Niels Gertsen,
Georgsgade 40,
5000 Odense C

Dato 15. august 1990
Kontor 2. kommunekontor
Sag nr. 1990/1138/0900-3
Sagsbeh. ML/EMJ

I skrivelse af 13. januar 1990 har De klaget til Indenrigsministeriet over, at Tilsynsrådet for Fyns Amt ved skrivelse af 15. december 1989 har meddelt Dem, at rådet ikke har fundet Odense Kommunes beslutning om ikke at tildele Demokratisk Forum Odense sendetid i lokal-TV i forbindelse med kommunalvalget den 21. november 1989 ulovligt. De har samtidig klaget til Indenrigsministeriet over, at tilsynsrådet efter Deres opfattelse har brugt for lang tid til at behandle Deres sag.

Det fremgår af sagens akter, at Odense Kommune ved skrivelse af 16. august 1989 tilbød de partier, der på daværende tidspunkt var repræsenteret i byrådet, samt de partier, der havde oplyst, at de ville opstille ved kommunalbestyrelsesvalget i november 1989, at få produceret og udsendt et præsentationsprogram i bl.a. lokal-TV.

Tilbuddet havde følgende indhold:

"1. TV-præsentationsprogrammer

a) Varighed:

Præsentationsprogrammet kan have en varighed af op til 10 minutter.

- b) Omfanget af benyttelsen af studiefaciliteter:
Partierne kan i tidsrum svarende til een studiearbejdsdag, d.v.s. 2 gange 5 timer få stillet studiefaciliteter - incl. personale - til rådighed for produktion af TV-præsentationsprogrammet.

I praksis vil det typisk foregå på den måde, at der afsættes 1/2 dag til studieoptagelser/optagelse med transportabelt udstyr og 1/2 dag til redigering. Såfremt det ønskes, kan der stilles tekniker-assistance til rådighed til både optagelse og redigering i et omfang svarende til, hvad der normalt medgår af personaleressourcer til disse opgaver.

- c) Booking af studietid:
Fordeling af studietid vil ske senere på baggrund af det nedenfor nævnte møde mellem repræsentanter fra partierne og Odense Kommune.
- d) Udsendelsestidspunkter:
TV-præsentationsprogrammerne, der alle skal være færdigproducerede den 20. oktober, udsendes i perioden fra 25. oktober til 16. november. Der sendes mandag, tirsdag, onsdag og torsdag (eventuelt fredag) i tidsrummet fra kl. 19.15 - 19.25, d.v.s. i forlængelse af Odense Kommunes programoversigt på kanal 49.
- e) Fastsættelse af udsendelsesrækkefølge:
De partier, der er repræsenteret i byrådet, vælger først på baggrund af deres stemmetal ved det foregående valg. Blandt de øvrige partier foretages der lodtrækning."

Af skrivelsen fremgår endvidere, at partierne anmodedes om senest mandag den 28. august 1989 at meddele byrådssekretariatet, hvorvidt de ønskede at benytte sig af tilbuddet. Endelig indkaldtes de partier, der ønskede at gøre brug af tilbuddet om produktion af bl.a. TV-præsentationsprogrammer, til et møde onsdag den 30. august 1989, hvori der bl.a. ville ske fastsættelse af bookingtider for brug af studiefaciliteter samt tidspunkter for udsendelse af programmer i radio og TV.

Ved dagbladsannoncer i Fyens Stiftstidende og i Det Fri Aktuelt den 18. august 1989 og i Odense-Posten den 23. august 1989 opfordrede Odense Kommune alle partier, der agtede at stille op ved kommunalbestyrelsesvalget, til at henvende sig senest den 28. august 1989, såfremt de ønskede at benytte sig af det omhandlede tilbud. Endvidere informerede annoncerne om mødet den 30. august,

"hvor der gøres rede for de nærmere betingelser, og hvor rækkefølgen af programmerne fastlægges."

Ved skrivelse af 26. oktober 1989 afslog Odense Kommune at producere og udsende et præsentationsprogram for Demokratisk Forum Odense, hvis kandidatliste var indleveret den 24. oktober 1989, med følgende begrundelse:

"Da **Demokratisk Forum Odense** ikke har meldt sig til ordningen inden fristens udløb, og da udsendelsesrækkefølgen forlængst er fastlagt, skal det herved meddeles, at ordningen ikke på nuværende tidspunkt kan udvides til at omfatte partier udover de allerede tilmeldte partier. Derimod vil alle partier blive inviteret til den afsluttende partilederrunde, der afholdes på rådhuset, søndag den 19. november 1989 kl. 20.30."

Odense Kommune har i forbindelse med tilsynsrådets behandling af sagen i skrivelse af 15. november 1989 bl.a. udtalt, at man ved meddelelsen af afslaget til Dem har lagt vægt på,

at den ovenfor nævnte frist er overskredet med næsten 2 måneder,
at ordningen har været annonceret i lokale dagblade og lokalavis,
at udsendelsesrækkefølgen blev fastlagt på et møde den 30. august 1989 med alle de deltagende partier,
at det har været en del af ordningen med udsendelse af præsentationsprogrammer i TV, at alle programmer var færdigproducerede, inden det første program blev udsendt den 26. oktober 1989, således at ingen partier havde mulighed for at kommentere indholdet af de øvrige partiers programmer."

Indenrigsministeriet har efterfølgende bedt Danmarks Radio oplyse, hvilke retningslinier DR følger i forbindelse med partiernes præsentationsprogrammer ved folketingsvalg.

DR's i august 1989 fastsatte regler for udsendelser i radio og TV i forbindelse med folketingsvalg indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"I b Fastsættelse af datoer

Et parti er berettiget til at deltage i de nedenfor nævnte udsendelser, hvis Indenrigsministeriet har godkendt det som opstillingsberettiget i henhold til valglovens regler.

Ved valg af dato for udsendelse i TV vælger det største parti (stemmetal fra sidste folketingsvalg) først, derefter det næststørste o.s.v. Partier, som ikke deltog i sidste folketingsvalg, vælger herefter i den rækkefølge, hvori partierne er godkendt som opstillingsberettigede.

Nyheds- og Aktualitetsafdelingen, Radio fastlægger datoer for Radiovalgmodet efter afdelingens sædvanlige journalistiske kriterier.

Valg af datoer for udsendelser i regionalradio sker derefter i modsat rækkefølge som for TV.

Såfremt en partianmeldelse og Indenrigsministeriets efterfølgende godkendelse foreligger så sent, at udsendelsen af programmerne forud for valget allerede er fastlagt eller indledt, vil programmerne for de nyanmeldte partier blive placeret på andre tidspunkter end de øvrige valgudsendelser. Danmarks Radio fastsætter tidspunktet for sådanne udsendelser.

Den sidste aften før og selve valgdagen bringes ikke udsendelser med tilknytning til valget bortset fra nyhedsudsendelser.

II PRÆSENTATIONSPROGRAMMER I TV

Hvert parti vil i en 10 minutters udsendelse i TV umiddelbart efter TV-Avisens hovedudsendelse kunne redegøre for sine synspunkter i forhold til valget.

Udsendelsen tilrettelægges og produceres af partiet og skal være i overensstemmelse med gældende retningslinier for Danmarks Radios programvirksomhed. Produktionen finder sted i eller uden for Danmarks Radio efter partiets eget valg, som meddeles Danmarks Radio på det møde, der holdes med repræsentanter for partierne for at vælge udsendelsesdage."

Indenrigsministeriet skal på denne baggrund udtale følgende:

Kommunal støtte til politiske partier forudsætter som udgangspunkt lovhjemmel.

I henhold til § 15 a, stk. 3, jf. stk. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 339 af 22. maj 1990, kan kommuner få sendetilladelse til bl.a. lokal-TV samt stille produktions- og sendefaciliteter til rådighed for interesserede borgere - såkaldt "åben kanal". Generaldirektoratet for P & T har oplyst, at da der ikke i forbindelse med den omhandlede

bestemmelsernes udformning har været forudsat indskrænkninger med hensyn til, hvilke grupper der kan komme til orde, kan en kommune lovligt tilbyde at producere og udsende præsentationsprogrammer for politiske partier i forbindelse med kommunalvalg.

En kommune er, såfremt den stiller serviceydelser til rådighed for borgerne, forpligtet til at administrere borgernes adgang til ydelserne i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper, herunder lighedsgrundsætningen.

Udstrækningen af denne lighedsgrundsætning i forbindelse med valgudsendelser i offentlige radio- og TV-medier har i praksis givet anledning til tvivl.

I anledning af afholdelse af folketingsvalg den 14. maj 1957 havde Statsradiofonien arrangeret en debat i radio og TV aftenen før valget med deltagere fra de i Folketinget repræsenterede partier. Derimod nægtedes Partiet De Uafhængige, hvis anmeldelse til valgdeltagelse i henhold til valglovens § 23 var godkendt af Indenrigsministeriet den 1. maj 1957, deltagelse i debatten. Som følge af det for et demokratisk samfund afgørende hensyn til en ligelig behandling af alle de i folketingsvalget deltagende partier samt udsendelsens store agitationsmæssige betydning, og da partiet De Uafhængige var berettiget til at deltage i valget efter valglovens § 23, blev beslutningen af Højesteret kendt ubeføjet (UfR. 1960.33H).

I henhold til den kommunale valglov, § 23, stk. 1, skal kandidatlistene, der skal deltage i valget, indleveres til formanden for valgbestyrelsen tidligst 6 uger og senest kl. 12.00 tirsdagen 4 uger før valgdagen.

De i den foreliggende sag omhandlede præsentationsprogrammer må efter Indenrigsministeriets opfattelse antages at have været af væsentlig betydning for udfaldet af kommunalbestyrelsesvalget den 21. november 1989. Det er på denne baggrund Indenrigsministeriets opfattelse, at der som udgangspunkt ikke lovligt kan ske en så vidtgående forskelsbehandling af de i valget deltagende kandidat-

lister, at nogle helt udelukkes fra at deltage i præsentationsudsendelserne. Ministeriet finder således ikke, at de af Odense Kommune anførte praktiske hensyn kan begrunde, at fristen for kandidatlisternes tilmelding til udsendelsesrækker fastsættes til et tidspunkt, der ligger før den i den kommunale valglov angivne sidste frist for indlevering af kandidatlister. Det tilføjes, at det af det fra DR modtagne materiale fremgår, at der ikke i DR er afgørende tekniske vanskeligheder ved at forberede præsentationsudsendelser for partier, der annoncerer deres deltagelse i folketingsvalg kort tid inden valget. Fristen for anmeldelse af nye partier er i Folketingets valglov § 23, stk. 2, fastsat til 15 dage før valget.

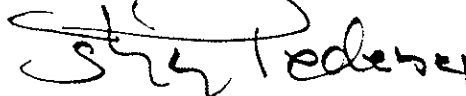
På dette grundlag er det ministeriets opfattelse, at Odense Kommune ikke var berettiget til at fastsætte en bindende tidsfrist for deltagelse i præsentationsprogrammerne, der lå forud for tidspunktet for den senest rettidige indlevering af kandidatlister. Odense Kommunes afslag på at stille produktions- og sendefaciliteter til rådighed for Demokratisk Forum Odense har således efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke været lovlig.

For så vidt angår Deres klage over tilsynsrådets sagsbehandlingstid, skal ministeriet oplyse, at Indenrigsministeriet i relation til tilsynsrådene alene har kompetence til at påse, om tilsynsrådernes beslutninger eller undladelser er ulovlige. Det falder derimod uden for Indenrigsministeriets kompetence at tage stilling til, om tilsynsrådene uden at handle ulovligt har tilsidesat god forvaltningsskik. Indenrigsministeriet finder ikke den tid, Tilsynsrådet for Fyns Amt har anvendt til behandling af Deres sag, har været af en sådan længde, at rådet kan siges at have handlet retsstridigt. Det bemærkes i denne forbindelse, at ministeriet ikke finder, at tilsynsrådet har handlet ulovligt ved ikke efter modtagelsen af Deres klage af 1. november 1989 at have iværksat en særlig hastebehandling af sagen med henblik på at afgive udtalelse inden kommunalbestyrelsesvalget den 21. november 1989. Ministeriet har herved lagt vægt på, at det selv med en meget hurtig behandling af sagen - der formentlig ville have indebåret

ekstraordinær indkaldelse af tilsynsrådet og af Odense Byråd, der skulle afgive udtalelse i sagen - måtte anses for særdeles usikkert, om det ville være praktisk muligt at producere og indsende et præsentationsprogram for Demokratisk Forum Odense inden valget.

Kopi af denne skrivelse er tilsendt Tilsynsrådet for Fyns Amt og Odense Kommune.

Med venlig hilsen

Thor Pedersen

/Morten Laursen